

ВІЗУАЛЬНИЙ ІМІДЖ ПЕДАГОГА

Каблашова Д. В.

VI курс, факультет педагогіки та психології

Довга Т. Я., к. пед. н., професор

*Кіровоградський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна*

В даній статті представлено візуальні характеристики професійного іміджу вчителя. Розкрито сутність таких понять, як: «візуальний імідж», «зовнішній вигляд», «візуальна привабливість». Наведено компоненти зовнішнього вигляду вчителя.

Ключові слова: імідж, імідж педагога, візуальний імідж, зовнішній вигляд, візуальна привабливість.

VISUAL IMAGE OF THE TEACHER

Kablashova D. V.

*Kirovograd State Pedagogical University named
after Volodymyr Vynnychenko, Kropivnitskiy, Ukraine*

This paper presents the visual characteristics of teacher professional image. The essence of such concepts as "visual image", "appearance", "visual appeal". An exterior components teacher.

Keywords: image, the image of the teacher, visual image, appearance, visual appeal.

Актуальність теми. Перебудова української економіки відповідно до потреб ринкових відносин та її інтеграція в європейський простір зумовлює зміни в підходах до розвитку вищої освіти, висуває нові вимоги до професійної підготовки фахівців. За таких умов показниками професіоналізму педагога стають: загальна й професійно-педагогічна культура, ініціативність, інноваційність, прийняття нестандартних рішень, здатність до взаєморозуміння, комунікативна компетентність, уміння

викликати симпатію й довіру, уміння створити обстановку психологічного комфорту. Зважаючи на все вищесказане, зростає необхідність наукового вивчення проблеми професійного іміджу педагога.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Даною проблемою цікавилися такі вчені, як А. Дергач, О. Камишева, З. Капустіна, Л. Качалова, І. Колесникова, Н. Кузьміна, А. Маркова, К. Нікуліна, А. Оводова, В. Орешкін, А. Реан, С. Яковлев. Аналіз психолого-педагогічних джерел, присвячених дослідженню даної проблеми, засвідчує, що, незважаючи на вагомі результати наукових пошуків у цих напрямках, поза увагою дослідників залишаються важливі аспекти формування іміджу майбутнього вчителя. Зауважимо, що зазначена проблема набуває особливої актуальності для педагогічних університетів, оскільки теоретична й практична підготовка майбутнього вчителя потребує зосередження зусиль на тих якостях, що входять до складу професійного іміджу та окремих його аспектах.

Виклад основного матеріалу.

Поняття «імідж» у системі освіти набуло актуальності в період становлення незалежності України та переосмислення підходів до навчально-виховного процесу [4]. На сьогоднішній день суспільство бажає бачити вчителя не тільки як професіонала своєї справи, а й людину, яка має відповідний імідж.

Візуальний (габітарний) імідж враховує особливості зовнішності людини, які включають статичні (зріст, тілобудова, обличчя), середньодинамічні (одяг, зачіска, аксесуари, запах) і експресивні (міміка, жести, погляд, хода, пози) компоненти. Габітарний імідж оцінюється також за ступенем доглянутості людини, здоровим зовнішнім виглядом [1, 21].

Гарна зовнішність – досить вагомий аргумент для професії вчителя. Сучасні діти суттєво відрізняються від своїх однолітків століття тому. Тоді маленьким учням було за щастя взагалі навчатись у школі, і зовнішній вигляд учителя був останнім, на що вони звертали увагу. Сучасним учням

недостатньо факту наявності школи та вчителя. Перш за все, їхню увагу привертає зовнішній вигляд педагога.

Зовнішній вигляд – візуальний образ людини, сталими категоріями якого є: фізичний вигляд (обличчя, постава й типові пози, хода); оформлення зовнішності (одяг, зачіска, макіяж, прикраси); емоційно-виразні засоби та чуттєво-виразні прояви поведінки. Зовнішній вигляд людини має неабияке значення для сприйняття її іншими людьми. [2, 21].

В основі візуального (зовнішнього, габітарного) іміджу лежить зовнішній вигляд людини. Візуальний імідж здійснює вплив не лише на те, як людину сприймають інші, але й на її самопочуття, настрій і на те, як вона сприймає саму себе. Вдалий імідж дає позитивне самовідчуття, людина починає більше цінувати себе і розраховує на підтримку інших.

Американський психолог Дж. Міллер провів такий експеримент: дібрав фотографії «гарних», «звичайних» і «некрасивих» людей. Потім продемонстрував ці фотографії групі людей, бажаючи дізнатися їх думку щодо внутрішнього світу людей, які зображені на фотографіях. «Гарних» було оцінено як більш упевнених, щасливих, урівноважених, енергійних і багатих духовно. Психологи називають це «ефектом ореолу».

Зовнішність людини впливає на оточуючих, за зовнішнім виглядом вони вибудовують своє ставлення до неї, характеризують, дають оцінку. На підставі зовнішнього вигляду складається перше враження про особу (дослідження підтверджують, що в 75% випадків воно є правильним). Оцінка людини за її зовнішнім виглядом може здаватися поверховою, адже насправді важливим є те, яка це особистість, професіонал, а не те, який у неї одяг і як вона виглядає – «зустрічають за одягом, а проводжають за розумом». Та все ж, перше враження про будь-яку особу базується саме на її одязі та зовнішності. У людському суспільстві зовнішність є ключовим аспектом для розуміння особистості кожної людини, визначення її соціального стану та рівня професіоналізму. Фахівці з іміджу вважають: коли людина гарно виглядає, приваблива, підтягнута, перебуває в добрій

формі, то вона отримує більше визнання від оточуючих. Цим людини завдячує не лише своєму зовнішньому вигляду, але перш за все тому, що в цілому створює враження впевненої, успішної, респектабельної, надійної, чим викликає прагнення інших до взаємодії з нею.

Фахівці, що працюють у сфері «людина – людина», сьогодні повинні мати належний зовнішній вигляд. Це викликано тим, що для успіху в своїй професійній діяльності ці люди повинні одягатися не так, як вони звикли, або як їм заманеться, не лише охайно та з урахуванням модних тенденцій, а, перш за все, відповідно до прийнятої в певному співтоваристві культури зовнішнього вигляду [1, 28].

Зовнішність особи, як поняття, включає два основних компоненти: фізичні характеристики та артефакти зовнішності.

Фізичні характеристики (колір шкіри, контур обличчя, колір очей, форма губ, структура й колір натурального волосся та будова тіла) є генетично успадкованими, проте можуть змінюватись з віком або в результаті певних штучних змін зовнішності чи хвороби. Фізична зовнішність може бути правдивим відображенням нашої приналежності до певної національності чи соціального класу або навіть відображенням певних психічних характеристик. Наприклад, статура людини впливає на її настрій або психічний стан: особи, які мають худорляву фігуру частіше, ніж інші, страждають від нервових розладів; високий зріст є ознакою домінування та спритності, тому керівні посади, що вимагають вміння вдало вести переговори, у більшості випадків, займають високі особи.

Артефакти зовнішності – засоби зовнішнього самооформлення: одяг, взуття, зачіска, прикраси, макіяж тощо. До того ж, сьогодні вони включають і нетрадиційні засоби зміни фізичної зовнішності: пірсинг, татуаж, пластичні операції тощо. Артефакти відіграють не останню роль у створенні загального враження про людину – впливають на загальний зовнішній вигляд, виражають настрій, смак та індивідуальність; змінюють фізіологічні реакції, судження та інтерпретації. Вони можуть вказувати на приналежність

до певної релігії, професії, культури або просто бути засобами маскування чи підкреслення певних елементів фізичної зовнішності. Артефакти також відіграють важливу роль у спілкуванні та є одними з найпотужніших компонентів невербальної комунікації [1, 29-30].

Імідж сучасного вчителя – важливий засіб його впливу на учнів. Від того, який імідж має вчитель, залежить його авторитет серед учнів та колег. Важливою іміджевою характеристикою педагога вважається привабливий зовнішній вигляд.

Візуальна привабливість – здатність людини привертати до себе інших людей зовнішнім виглядом (образом) і манерою одягатися. Візуальна привабливість – це не лише досконалі фізичні дані та доглянута зовнішність, але й зовнішні прояви внутрішніх – загальнолюдських та професійних якостей особистості. Зовнішня привабливість учителя сприяє формуванню бездоганної репутації, позитивного іміджу, допомагає йому показати себе не лише симпатичною людиною, але й гарним фахівцем [2, 21-22].

Висновки. Отже, візуальний імідж педагога є важливою характеристикою даної професії. Вчитель початкових класів має усвідомлювати, що зовнішній вигляд – це перший крок до професійного успіху. Вчитель з «ідеальним» зовнішнім виглядом стає еталоном для учнів, діти намагаються копіювати манери, поведінку, стиль одягу, щоб у всьому бути схожими на свого «ідеального» вчителя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Довга Т. Я. Імідж сучасного вчителя: Навч.-мет. посіб. / Т. Я. Довга. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Кіровоград: ПП "Ексклюзив-Систем", 2015. – 146 с.
2. Імідж і здоров'я: термінологічний словник: Навчальний посібник / Автор-укл. Т. Я. Довга. – Харків: ФОП Озеров Г. В., 2017. – 72 с.
3. Ковальчук Л. О. Формування іміджу майбутнього вчителя у процесі вивчення педагогічних дисциплін в класичному університеті /

Л. О. Ковальчук // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. пед. – 2007.– Вип. 22. – С. 65–74.

4. Черновол-Ткаченко Р.І. Імідж сучасної освітньої установи / Р.І. Черновол-Ткаченко //Управління школою – 2006. – № 19–21.